

БИЛТЕН

БРОЈ 9/23

12.04.2023 година

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК ВО СИТЕ НАСЛОВНИ ЗВАЊА ОД ОБЛАСТА БИОЛОГИЈА НА ФАКУЛТЕТОТ ЗА ДЕНТАЛНА МЕДИЦИНА ПРИ ЕВРОПСКИ УНИВЕРЗИТЕТ СКОПЈЕ

Наставно-научниот совет на Факултетот за дентална медицина при Европски Универзитет Скопје, на **184-та седница** одржана на **15.03.2023** година, донесе Одлука за формирање на Рецензентска комисија за избор на наставник во сите насловни звања по група предмети од областа **Биологија (10200 - Фраскатијева класификација)** по распишаниот конкурс објавен во весникот „Вечер“ на ден 09.03.2023 год. Со одлука Бр. **02-290/1** од **15.03.2023** година, именувана е Рецензентска комисија за спроведување постапка за избор на наставник во сите насловни звања по група предмети од областа **Биологија (10200 - Фраскатијева класификација)** во состав:

1. Д-р Митко Младенов, редовен професор на Природно-математички факултет, Институт за биологија, Скопје, претседател
2. Д-р Јане Богданов, редовен професор на Природно-математички факултет, Институт за хемија, Скопје, член
3. Д-р Никола Хаци-Петрушев, вонреден професор на Природно-математички факултет, Институт за биологија, Скопје, член
4. Д-р Јасмина Меческа Јовчевска, насловен вонреден професор на Факултет за дентална медицина, Европски Универзитет Скопје, член
5. Д-р Снежана Ивиќ Колевска, насловен доцент на Факултет за дентална медицина, Европски Универзитет Скопје, член

По разгледување на поднесената документација, Рецензентската комисија, го поднесува следниов:

ИЗВЕШТАЈ

По објавениот конкурс во весникот „Вечер“ на ден 09.03.2023 година на Факултетот за дентална медицина при Европски Универзитет Скопје, за избор на наставник во сите насловни звања по група предмети од областа **Биологија (10200 - Фраскатијева класификација)** во предвидениот рок се пријави единствено кандидатот д-р Мимоза Стаменковска, која ги достави бараните документи наведени во конкурсот и тоа:

- Пријава по конкурс;
- Професионална биографија (CV);
- Уверение и Диплома за стекнат научен степен доктор на науки од соодветната област;
- Список на објавени научни и стручни трудови;
- По еден примерок (копија) од 5 (пет) рецензирани научни трудови, објавени во референтна научна публикација, согласно со Законот за високо образование, во последните 5 (пет) години пред објавување на конкурсот за избор;
- Одлука за избор во наставно-научно звање **ДОЦЕНТ** по група предмети од областа **Биологија (10200 - Фраскатиева класификација)** со Бр. 02-737/1 од 08.10.2020 година;
- Доказ за познавање од најмалку еден странски јазик и
- Уверение за државјанство.

Кандидат д-р Мимоза Стаменковска

1. БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ

1.1. Биографски податоци, школување и начин на усовршување

Д-р Мимоза Стаменковска е родена на 23.11.1982 година во Скопје. Завршила **Државно средно медицинско училиште „Д-р Панче Караџов“** во Скопје, насока **медицинска сестра**, како еден од најдобрите ученици во генерацијата.

Дипломира во 2009 година, на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“, **Природно-математички факултет, Институт за биологија, Скопје на насоката биохемиско - физиолошка**, со просечна оценка 8.75.

Во 2010 година станала **магистер на здравствен и фармацевтски менаџмент при Европскиот Универзитет Скопје**, со просечна оценка 10.00.

Во 2016 година се запишува на **трет циклус на студии на Природно-математички факултет, Институт за биологија, Скопје на студиската програма биологија (биохемија и физиологија)**, каде под менторство на редовен професор д-р Митко Младенов од Природно-математички факултет, Институт за биологија, Скопје работи на истражувањето и пишувањето на нејзината докторска дисертација од областа на Општа физиологија.

Д-р Мимоза Стаменковска ги положи сите испити на докторските студии, со просек 10.00.

На 15.05.2020 година таа јавно ја одбрани својата докторска дисертација под наслов: **„ВЛИЈАНИЕ НА МОНОКАРБОНИЛНИТЕ КУРКУМИНСКИ ДЕРИВАТИ ВРЗ ХИПЕРРЕАКТИВНОСТА НА ДИШНИТЕ ПАТИШТА ПРЕДИЗВИКАНА ОД**

ХИПЕРОКСИЈА КАЈ НЕОНАТАЛНИ СТАОРЦИ“, со што се стекна со титула **Доктор по биологија (биохемија и физиологија)**.

Од октомври 2020 година е избрана во наставно-научно звање **Доцент на Факултетот за дентална медицина при Европски Универзитет Скопје**, по група предмети од областа на **Биологија (10200 - Фраскатијева класификација)**.

1.2.Прегледна анализа на професионалниот развој

По завршувањето на додипломските студии, во периодот од 01.10.2009 - 31.08.2011 година учествува во **изведувањето на практичната настава по група предмети од областа на биологија** (Биохемија, Физиологија 1, Физиологија 2 и Општа и орална хистологија со ембриологија) на Факултетот за дентална медицина при Европски Универзитет Скопје. Исто така, извршува и административни работи за потребите на факултетот, како секретар на факултетот.

Поради нејзината одговорност и исполнителност кон работата при одржувањето на вежбите и обврските на Факултетот за дентална медицина при Европски Универзитет Скопје, одличната соработка, како и професионалниот однос со студентите, д-р Слобода Џекова-Стојкова, редовен професор од Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“, Медицински факултет, Скопје и професор по предметот Општа и орална биохемија на Факултетот за дентална медицина при Европски Универзитет Скопје и' дава препорака на д-р Мимоза Стаменковска да може да се вработи како супериорен кандидат.

Потоа, таа **волонтира во биохемиската лабораторија на ЈЗУ „Здравствен Дом“ - Гевгелија**, како дипломиран инженер по биологија и се стекнува со Потврда за извршена стручна пракса.

На 24.01.2012 година го положи **стручниот испит за медицинска сестра во ЈЗУ „Општа болница“ - Струмица**.

Од 11.12.2015 година е избрана за **помлад асистент** на Факултетот за дентална медицина при Европски Универзитет Скопје, на повеќе предмети од областа на биологија.

Од февруари 2019 година е избрана во **повисоко соработничко звање - асистент** на Факултетот за дентална медицина при Европски Универзитет, Скопје.

Од септември 2019 година, како докторант, под менторство на д-р Јасмина Мечевска, насловен вонреден професор на Факултетот за дентална медицина при Европски Универзитет Скопје учествува и во **теоретската настава по предметот Биологија**, на македонски и англиски јазик на Факултетот за дентална медицина при Европски Универзитет Скопје.

Од октомври 2020 година е избрана во наставно-научно звање **Доцент на Факултетот за дентална медицина, Европски Универзитет Скопје**, по група предмети од областа на **Биологија** и учествува во теоретската и практична настава на факултетот на македонската и англиската наставна програма.

2. ОБЈАВЕНИ ТРУДОВИ И НАУЧНО-ИСТРАЖУВАЧКА ДЕЛНОСТ

2.1. Трудови објавени во меѓународни рецензирани списанија

1. Б. Николовски, Ј. Марков, М. Стојановска, Е. Радевска, С. Дејаноска, М. Стаменковска, „Епидемиолошки осврт: 30 години со бруцелоза“, *Годишник на трудови - Прв приватен Универзитет, Европски Универзитет - Република Македонија*, Скопје, 2009.
2. М. Стаменковска, „Биолошки фактори кои влијаат на однесувањето на потрошувачите“, *Македонско меѓународно списание за маркетинг*, бр. 2, 2015 година, Скопје, U.D.C. број: 366.1.
3. М. Стаменковска, „Промовирање на физиолошките придобивки од физичката активност и спортот“, *Македонско меѓународно списание за маркетинг*, бр. 3, 2016 година, Скопје, U.D.C. број: 796.035 (497.7).
4. М. Стаменковска, А. Стаменковски, „Промоција на оралното здравје во Република Македонија“, *Македонско меѓународно списание за маркетинг*, бр. 4, 2016 година, Скопје, U.D.C. број: 616.31 (497.7).
5. М. Стаменковска, „Улогата на маркетингот во борбата против злоупотребата на стимуланти кај спортистите“, *Македонско меѓународно списание за маркетинг*, бр. 5, 2017 година, Скопје, U.D.C. број: 658.8:(796.011.5:178.8).
6. М. Стаменковска, Е. Зисовска, „Улогата на маркетингот во спречувањето на појавата на прекумерна телесна тежина и дебелина кај децата во Република Македонија“, *Македонско меѓународно списание за маркетинг*, бр. 8, 2018 година, Скопје, U.D.C. број: 613.25-053.2:658.8(497.7).
7. Е. Зисовска, М. Стаменковска, “The impact of marketing on healthy feeding in infancy and childhood”, *Македонско меѓународно списание за маркетинг*, бр. 8, 2018 година, Скопје, U.D.C. број: 613.221:658.8.
8. М. Стаменковска, „Примена на куркуминот и неговите деривати во менаџментот на кардиоваскуларните заболувања” - ревијален труд, *IDEA, Int. J. Sci. Arts.* 3(2019)6:131-138.
9. М. Stamenkovska, “Use of curcumin and its derivatives in prevention and treatment of hyperoxia-derived respiratory diseases in preterm infants: a summary review”, *New knowledge Journal of science*, 8(2019)3:104-110.
10. М. Stamenkovska, “Medicinal use of turmeric plant (*Curcuma Longa L.*) through history and modern phytopharmacy”, *Македонско меѓународно списание за маркетинг*, бр. 10, 2019 година, Скопје, U. D. C. број: 582.548.27:615.322.
11. М. Stamenkovska, “Bronchopulmonary dysplasia: A summary review of its mechanisms and pathophysiology”, *Македонско меѓународно списание за маркетинг*, бр. 11, 2020 година, Скопје, U. D. C. број: 616.233/24-007.17-092.
12. М. Стаменковска, Јошева, Д., Омерагиќ, „Анализирање на влакна и коса и нивното значење во форензичката наука”, *Зборник од Меѓународна научна и*

- стручна конференција: „Реформата на националниот безбедносен систем во контекст на НАТО и ЕУ интеграцијата“, 2020 година, Скопје.
13. М. Стаменковска, Д. Јошева, М. Мирческа, К. Василева Гешоска, „Испитувањето на плунковните биомолекули како нов пристап во раното дијагностицирање на оралните заболувања“, *прегледен труд, IDEA, Int. J. Sci. Arts*, 4(2020)7:143-151.
 14. М. Мирчевска, К. Василева Гешоска, Е. Реџеп, М. Стаменковска, „Форензичко значење на траги од усни“, *IDEA Int. J. Sci. Arts*, 4(2020)7: 153-162.
 15. М. Стаменковска, С. Ивиќ-Колевска, „SARS-COV-2 и апоптоза“, *Македонско меѓународно списание за маркетинг*, бр. 13, 2021 година, Скопје, U.D.C. број: 612.017]:616.98:578.834.
 16. С. Ивиќ-Колевска, М. Стаменковска, „Лабораториски анализи за дијагностика и следење на КОВИД-19“, *Македонско меѓународно списание за маркетинг*, бр. 13, 2021 година, Скопје, U.D.C. број: 616-074]:616.98:578.834.
 17. М. Стаменковска, Ј. Мечевска-Јовчевска, К. Василева-Гешоска, „Значењето на биохемиските маркери во следењето и прогнозата на болеста кај пациенти со КОВИД-19, *прегледен труд, IDEA Int. J. Sci. Arts*, 5(2021)9: 95-103.
 18. К. Василева-Гешоска, М. Мирческа, М. Стаменковска, Ј. Мечевска-Јовчевска, „Процена на прецизноста при навлегување на дентални коронки“, *IDEA Int. J. Sci. Arts*, 5(2021)9: 81-88.
 19. С. Ивиќ Колевска, М. Стаменковска, „Медицинско значење на детекција и типизација на хуман папилома вирус со полимеразна верижна реакција во примероци од грлото на матката кај жени во репродуктивна доб“, *Македонско меѓународно списание за маркетинг*, 2022, 8(15):19-28.
 20. М. Стаменковска, С. Ивиќ Колевска, „The role of environmental ethics in the prevention of potential health problems in human beings“, *Macedonian international journal of marketing*, 2022, 8(16):5-14.
 21. J. Mechevska-Jovchevska, M. Stamenkovska, K. Vasileva-Geshoska, „Bone metabolism in postmenopausal women with active and inactive rheumatoid arthritis“, *IDEA, Int. J. Sci. Arts*, 6(2022)12: 201-210.
 22. Д. Јошева, А. Белазелковска-Грежловска, Е. Костадиновска, М. Стаменковска, С. Ивиќ Колевска, „Примена на форензичка одонтологија при идентификација на жртви во масовни несреќи“, *IDEA, Int. J. Sci. Arts*, 6(2022)12:171-179.

2.2. Трудови со оригинални научни резултати, објавени во меѓународни рецензирани списанија со импакт фактор

23. М. Stamenkovska, Q. Thaçi, N. Hadzi-Petrushev, M. Angelovski, J. Bogdanov, S. Reçica, Islam Kryeziu, H. Gagov, V. Mitrokhin, A. Kamkin, R. Schubert, M. Mladenov,

R. B. Sopi, "Curcumin analogs (B2BrBC and C66) supplementation attenuates airway hyperreactivity and promote airway relaxation in neonatal rats exposed to hyperoxia", *Physiol Rep*, 2020; 8(16): e14555.

24. M. Stamenkovska, N. Hadzi-Petrushev, A. Nikodinovski, H. Gagov, N. Atanasova-Panchevska, V. Mitrokhin, A. Kamkin, M. Mladenov, "Application of curcumine and its derivatives in the treatment of cardiovascular diseases: a review", *International Journal of Food Properties*, 2021, 24:1:1510-1528.

2.3. Рецензирани научни трудови презентирани на меѓународни академски собири каде што членовите на програмскиот или научниот комитет се од најмалку три земји

1. М. Стаменковска, Јошева, Д., Омерагиќ, „Анализирање на влакна и коса и нивното значење во форензичката наука“, *Зборник од Меѓународна научна и стручна конференција: „Реформата на националниот безбедносен систем во контекст на НАТО и ЕУ интеграцијата“*, 2020 година, Скопје.

2.4. Учебни помагала за студентите

1. М. Стаменковска, „Практикум по општа и орална биохемија (интерна скрипта)“, Факултет за стоматологија, Европски Универзитет Скопје.
2. С. Ивиќ-Колевска, М. Стаменковска, „Практикум по микробиологија и имунологија за студентите по стоматологија“, (рецензирано учебно помагало), Факултет за стоматологија, Европски Универзитет Скопје.

За избор во насловно звање беа доставени примероци од 5 трудови објавени во референтна научна публикација, согласно со Законот за високо образование, во последните 5 години пред објавувањето на огласот за избор и тоа:

Труд објавен во меѓународно рецензирано списание со импакт фактор

1. M. Stamenkovska, N. Hadzi-Petrushev, A. Nikodinovski, H. Gagov, N. Atanasova-Panchevska, V. Mitrokhin, A. Kamkin, M. Mladenov, "Application of curcumine and its derivatives in the treatment of cardiovascular diseases: a review", *International Journal of Food Properties*, 2021, 24:1:1510-1528.

Во трудот главни акценти се ставени на: „Кардиопротективните ефекти на куркуминот и неговите деривати и можностите за нивна примена во терапијата на кардиоваскуларните заболувања“.

Кардиоваскуларните заболувања претставуваат водечка причина за смртност во светот и научниците посветуваат многу внимание во разоткривањето на механизмите на

нивното настанување и оптимизирањето на режимите на лекување. Во последно време, вниманието на научниците е се' повеќе насочено кон растителните деривати, како што се: флавоноидите и полифенолите, поради нивните специфични биолошки ефекти. Едно од тие соединенија е и куркуминот кој поседува многубројни биолошки особини. Со цел да се разбере молекуларната основа на терапевтските својства на куркуминот се направени бројни истражувања. Како резултат на овие истражувања постојат значителни докази кои укажуваат на тоа дека куркуминот може да влијае на сигналните патишта поврзани со клеточен раст, пролиферација, опстанок, воспаление и транскрипција. Антиоксидативните и антивоспалителните механизми се двата основни механизми на кои се припишуваат голем дел од ефектите на куркуминот при различни состојби.

Многу фактори влијаат врз развојот на срцевите заболувања, но еден од главните виновници за нивното настанување е воспалителниот процес. Според неодамнешните истражувања, куркуминот е состојка која би можела да се користи во превенција или лекување на кардиоваскуларните заболувања. Исто така, некои од истражувањата покажале дека има поволни ефекти во превенцијата на оштетувањето на крвните садови и појавата на исхемија.

Но, и покрај неговите поволни и корисни биолошки својства, било докажано дека куркуминот има релативно ниска биорасположивост и ниска стабилност во човечкиот организам, со што се ограничува неговата терапевтска примена. Во овој поглед, биле направени доста обиди за синтетизирање на деривати на куркуминот со подобрена биорасположивост, што значително би ја намалило стапката на смртност кај населението.

Во овој ревијален труд авторите, според достапните истражувања од литературата, го разгледуваат потенцијалот и можностите за користење на куркуминот и неговите деривати во лекувањето на кардиоваскуларните заболувања. Тие сметаат дека се потребни и понатамошни студии на животински модели и луѓе за да се потврдат моменталните знаења за дејството на куркуминот и неговите деривати на клеточно, субклеточно и молекуларно ниво, што би претставувало основа за понатамошна синтеза на подобрени куркумински аналози, соодветни за третман на кардиоваскуларни заболувања.

Трудови објавени во научни списанија во кои трудовите кои се објавуваат подлежат на рецензија и имаат меѓународен уредувачки одбор

2. М. Стаменковска, Д. Јошева, М. Мирческа, К. Василева Гешоска, „Испитувањето на плунковните биомолекули како нов пристап во раното дијагностицирање на оралните заболувања“, *прегледен труд, IDEA, Int. J. Sci. Arts*, 4(2020)7:143-151.

Во трудот главни акценти се ставени на: „Потенцијалната вредност на плунката во раната дијагноза и следење на оралните заболувања“.

Плунката има значајна улога во одржувањето на општото здравје и физиолошката состојба на усната празнина која ја остварува преку нејзините многубројни функции. Плунката е биолошка течност која изобилува со биомолекули, а земањето на примерок од плунка е брзо, едноставно и неинвазивно. Оттука, плунката ги има сите карактеристики на совршена алатка за дијагностицирање. Заради нејзините повеќекратни предности во однос на другите телесни течности, испитувањето на биомолекулите од плунката предизвикало голем интерес кај истражувачите како нова значајна иницијатива во потрагата по нови и корисни биомаркери во спречувањето, дијагностицирањето и следењето на оралните заболувања.

Трудот дава сеопфатна перспектива на испитувањето на биомолекулите во состав на плунката и биомаркерите кои биле идентификувани кај некои орални заболувања, од аспект на молекуларната биологија. Согласно користените податоци од литературата во трудот се дава мислење и се посочуваат предностите и недостатоците на користењето на плунката во раната дијагностика и следење на оралните заболувања.

Авторот со ко-авторите на овој труд доаѓаат до заклучок дека испитувањето на плунковните биомолекули и биомаркери би довело до неминовни промени во тековната стоматологија, доколку се работи на усовршување и натамошен развој на аналитичките процеси, вклучени во плунковната дијагностика.

3. М. Стаменковска, С. Ивиќ-Колевска, „SARS-COV-2 и апоптоза“, *Македонско меѓународно списание за маркетинг*, бр. 13, 2021 година, Скопје, U.D.C. број: 612.017]:616.98:578.834.

Во трудот главни акценти се ставени на: „**Механизмите на делување на вирусот SARS-CoV-2 врз апоптозата и нејзината улога во инфекцијата со SARS-CoV-2**“.

Апоптозата претставува механизам со кој се елиминираат непотребните клетки од организмот, што е исклучително важен процес за нормално функционирање на било кој организам. Со оглед на важната улога на апоптозата во функционирањето на имунолошкиот систем, вирусите развиле бројни механизми кои го попречуваат нејзиниот процес и со тоа обезбедуваат успешна репродукција и ширење.

Од друга страна, одредени генетски производи на вирусите дејствуваат како индуктори на апоптозата, веројатно со цел ослободување и ширење на вирусите од заразената клетка домаќин без да се добие соодветен имунолошки одговор. Апоптотичната клеточна смрт активирана од овие вируси има комплексна улога во антивирусниот имунитет на домаќинот и може да го олесни ширењето на вирусот или да дејствува како механизам за самооштетување на ткивата предизвикан од вируси и прогресија на болеста. Од тука може да се каже дека модулатијата на програмираната клеточна смрт - апоптоза е важна компонента во патогенезата со вирусни инфекции.

Во овој труд, се сумирани досегашно направените истражувања и добиените резултати од аспект на молекуларната биологија во поглед на клеточната смрт (апоптоза) за

време на SARS-CoV-2 инфекција. Во трудот се наведува дека според досегашно направените истражувања, индукцијата на апоптозата е еден од главните белези на инфекцијата со вирусот SARS-CoV-2.

Авторот со ко-авторот според досегашно направените истражувања од достапната литература заклучуваат дека изостанувањето на активацијата на апоптоза не само што ќе ја инхибира клеточната смрт и оштетувањето на ткивото, туку, исто така, ќе резултира со намалување на ослободувањето на SARS-CoV-2 од заразените клетки. Тие наведуваат дека досегашните истражувања ни укажуваат дека разбирањето и таргетирањето на сигналните патишта на вирус-индуцираната апоптоза во клетките би можела да биде ветувачка стратегија во третманот и менаџирањето на инфекција со вирусот SARS-CoV-2, но и дека се потребни и понатамошни испитувања за целосно да се разбере начинот на функционирање на сигналните патишта на апоптозата кај инфекцијата со SARS-CoV-2.

4. М. Стаменковска, Ј. Мечевска-Јовчевска, К. Василева-Гешоска, **„Значењето на биохемиските маркери во следењето и прогнозата на болеста кај пациенти со КОВИД-19, прегледен труд, *IDEA Int. J. Sci. Arts*, 5(2021)9: 95-103.**

Во трудот главни акценти се ставени на: **„Значењето и улогата на биохемиските маркери во следењето и прогнозата на болеста кај пациенти со КОВИД-19“.**

Болеста корона вирус 2019 (КОВИД-19) е инфективно заболување, предизвикано од новиот коронавирус наречен SARSCoV-2, првично откриен во Кина кон крајот на 2019 година кое доведе до глобална пандемија.

Клиничката слика на заразените со овој вирус варира и тоа: некои имаат асимптоматска инфекција или развиваат симптоми на лесна до средна респираторна болест. Сепак, кај голем дел, посебно повозрасната популација се развиваат и тешки форми на болеста и смртен исход од вирусот, а и кај децата и адолесцентите, се' повеќе се забележуваат случаи со симптоми слични на болеста Кавасаки, со појава на хипервоспалителен синдром, откажување на повеќе органи и шок.

Суштинската улога на клиничката биохемија е добро позната во современите здравствени системи. Овој труд се осврнува на достапната литература на досега направените истражувања за главните биохемиските маркери кои се менуваат кај пациентите со КОВИД-19. Според новите истражувања, пациентите со тешка форма на КОВИД-19 се изложени на ризик за развој на синдром на „citoкинска бура“ (хиперсекреција на проинфламаторни цитокини), што укажува на потребата за лабораториска проценка на хиперинфламаторниот синдром кај сите пациенти со тешка форма на КОВИД-19, за да се процени евентуалната потреба од воведување на имunosупресиви во терапијата на овие пациенти.

Во трудот се наведува дека резултатите од неколку рутински биохемиски анализи можат да укажат на прогресија на болеста КОВИД-19 и неповолен исход, со што се обезбедуваат потенцијално важни прогностички информации. Според досега

спроведените истражувања и достапна литература авторот со коавторите посочуваат дека пациентите со КОВИД-19 покажуваат значителни абнормалности во рутинските биохемиски биомаркери, како што се: AST, ALT, билирубин, креатинин, CRP, LDH, феритин, D-димер, IL-6.

Оттука, авторот и коавторите заклучуваат дека биохемиските маркери, имаат клучна улога во пандемијата со вирусот SARS-CoV-2, не само од дијагностичка гледна точка, туку и од аспект на прогнозата на болеста кај пациентите со КОВИД-19 и донесување на клинички одлуки во однос на терапијата на пациентите, согласно промените кои се случуваат во нивниот организам.

5. J. Mechevska-Jovchevska, M. Stamenkovska, K. Vasileva-Geshoska. **“Bone metabolism in postmenopausal women with active and inactive rheumatoid arthritis”**. *IDEA, Int. J. Sci. Arts*, 6(2022)12: 201-210.

Во трудот главни акценти се ставени на: **„Влијанието на активноста на болеста врз коскениот метаболизам кај послеменопаузни пациентки со ревматоиден артритис“**.

Ревматоидниот артритис (RA) е хронична, инфламаторна, прогресивна болест со непозната етиологија, и претставува една од најтешките форми на ревматоидни болести која покрај болки и ограничени движења, предизвикува и деформитети на зглобовите и траен инвалидитет. Нарушената рамнотежа помеѓу коскената формација и ресорпција доведува до коскен губиток кај пациентите со ревматоиден артритис.

Со цел да се утврди влијанието на активноста на болеста врз коскениот метаболизам кај послеменопаузни пациентки со ревматоиден артритис, во истражувањето на овој труд биле вклучени и 185 послеменопаузни пациентки, од кои 119 биле заболени од ревматоиден артритис на средна возраст од 61.1 ± 9.7 години и со средно времетраење на болеста 9.5 ± 6.7 години. Според активноста на болеста пациентките со RA биле поделени во две групи: активен RA и неактивен RA.

Кај сите испитаници била одредувана седиментација (SR), биохемиските маркери на коскениот turnover, и тоа Osteocalcin (OC) и CTX во серум со електрохемилуминисцентен имуноесеј (ECLIA) со автоматски имуноанализатор Elecsys-Roche и CRP бил одредуван во серум спектрофотометриски со автоматски биохемиски анализатор Integra-Roche.

Оваа студија ни покажува дека активноста на болеста има значајно влијание врз коскениот turnover кај послеменопаузни жени со RA. Инфламацијата предизвикува сигнификантен пораст на коскената ресорпција кој не е следен со пораст на коскената формација. Според ова истражување, коскената формација е значајно супримирана, па оттука коскената ресорпција е доминантен фактор за коскениот губиток кај активната болест.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Од претходно изложената анализа на биографијата, професионалниот развој, резултатите на стручната, научната и научно-истражувачката работа и личното професионално познавање и долгогодишна соработка со кандидатката д-р Мимоза Стаменковска, Рецензентската комисија констатира дека д-р Мимоза Стаменковска ги исполнува сите законски и нормативни критериуми за избор на наставник во насловно звање **ДОЦЕНТ** по група предмети од областа на **Биологија (10200 - Фраскатијева класификација)**.

Комисијата исто така заклучи дека нејзиното речиси десетгодишно работно искуство како асистент, а потоа и доцент во рамките на една високообразовна институција, Факултет за дентална медицина при Европски Универзитет Скопје се евидентен доказ за нејзината стручност и способности во извршувањето на наставно-научната дејност.

Трудите, пак, кои кандидатката ги публикувала во домашни и странски часописи, по изборот во доцент на Факултетот за дентална медицина при Европски Универзитет Скопје, укажуваат на нејзината плодотворност во работата и особен афинитет кон научно-истражувачката дејност.

Според горенаведеното, Комисијата има особена чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на Факултетот за дентална медицина при Европски Универзитет Скопје, да ја избере д-р Мимоза Стаменковска во насловно звање **Доцент** по група предмети од областа на **Биологија (10200 - Фраскатијева класификација)**.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

1. Проф. д-р Митко Младенов, претседател

M. Mladenov

2. Проф. д-р Јане Богданов, редовен професор, член

Jane Bogdanov

3. Вонр. проф. д-р Никола Хаци-Петрушев, член

N. Hacı-Petrušev

4. Вонр. проф. д-р Јасмина Меческа Јовчевска, член

J. Mečeska Jovčevska

5. Доц. д-р Снежана Ивиќ Колевска, член

S. Ivić Kolevska